

groenewald

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (SCHOOLEXAMEN)

VMBO, HAVO en VWO

ALGEMEEN GEDEELTE

COHORT 2022

SCHOLENGEMEENSCHAP GROENEWALD

INHOUDSOPGAVE

ART		BLZ
	1 Algemene bepalingen	
1	EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING	4
2	ALGEMEEN	4
3	ONVOORZIENE GEVALLEN	4
4	FASERING	5
5	TOELATING TOT HET EINDEEXAMEN	5
6	ONDERDELEN VAN HET SCHOOLEXAMEN	5
7	EXAMENDOSSIER	6
	2 Uitvoering en naleving	
8	TOEZICHT OP DE NALEVING	7
9	ONREGELMATIGHEDEN	7
10	AFHANDELING ONREGELMATIGHEDEN EXAMEN	8
11	COMMISSIE VAN BEROEP	8
12	ABSENTIE EN ZIEKTE	9
	3 Regeling van het schoolexamen	
13	PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING	11
14	INRICHTING SCHOOLEXAMEN	11
15	GANG VAN ZAKEN SCHOOLEXAMENS EN CENTRALE EXAMENS	12
16	CIJFERGEVING EN BEOORDELING SCHOOLEXAMEN	13
17	BEREKENING EINDCIJFER SCHOOLEXAMEN	14
18	REGELING PRAKTISCHE OPDRACHTEN	14
19	PROFIELWERKSTUK	15
20	REKENTOETS	15
21	HOUDBAARHEID VAN DE REEDS AFGELEGDE SCHOOLEXAMENS	15
	4 Herkansing , herexamen en bevordering	
22	HERKANSING EN HEREXAMEN VAN HET SCHOOLEXAMEN	17
23	HERKANSING SCHOOLEXAMEN	17
24	HEREXAMEN SCHOOLEXAMEN	18
25	EXAMENCOMMISSIE	18
26	BEVORDERING	20
	5 Overige bepalingen	
27	VOORAF KIEZEN GYMNASIUM OF ATHENEUM	21
28	AFWIJKING WIJZE VAN EXAMINEREN	21
29	MAATWERK	22

1

Algemene bepalingen

ARTIKEL 1 EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

1. Het bevoegd gezag stelt een **examenreglement** vast. Het bevat ten minste regels met betrekking tot de organisatie van het centraal eindexamen, de gang van zaken tijdens het eindexamen, en de samenstelling en het adres van de commissie van beroep. Het examenreglement wordt ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. Na instemming wordt het examenreglement voor 1 oktober verstrekt aan de kandidaten. Tevens wordt het voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie.
2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een **programma van toetsing en afsluiting (PTA)** vast. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de toetsen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, alsmede de regels die aangeven op welke wijze het cijfer en de beoordeling voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komen. Het PTA-reglement wordt ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. Na instemming wordt het PTA-reglement voor 1 oktober verstrekt aan de kandidaten. Tevens wordt het voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie.

ARTIKEL 2 ALGEMEEN

1. Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vormt een onverbreeklijk geheel met het examenreglement. Zie daartoe artikel 13 van het PTA (algemeen). Het PTA bestaat uit een “algemeen gedeelte” en een “vakspecifiek gedeelte”, waarin de toetsen concreet beschreven zijn.
2. Het PTA bevat aanvullende regelingen met betrekking tot het schoolexamen.
3. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals vastgelegd en gedocumenteerd in een door de rector gekozen vorm.
4. De rector en examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het schoolexamen af.
5. De rector wijst twee van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen. Voor schooljaar 2022 - 2023 zijn dat mw. L. Leenders (vmbo), mw. A. Segers (vwo/havo) en als plaatsvervangend secretaris dhr. F. Janssen.
6. De vakdocenten-examinatoren bewaren tot op het einde van het schooljaar van alle opdrachten en toetsen in het kader van het schoolexamen een exemplaar met de daarbij behorende beoordelingscriteria en de beoordelingen van de betrokken kandidaat in school.

ARTIKEL 3 ONVOORZIENE GEVALLEN

1. In alle gevallen waarin het examenreglement of het programma van toetsing en afsluiting niet voorziet, beslist de rector. De rector deelt zijn beslissing binnen twee werkdagen schriftelijk mede aan het bevoegd gezag en aan de inspectie.

ARTIKEL 4 FASERING

1. In het vooreindexamen jaar zijn er enkele vakken die enkel schoolexamens kennen. Schriftelijke en mondelinge toetsing vindt in de regel plaats op de toetsdagen aan het einde van een lesperiode. Toetsing in de vorm van praktische opdrachten vindt soms gespreid plaats.
2. Andere vakken kennen alleen maar voortgangstoetsen, welke geen onderdeel uitmaken van het examendossier. Samen met de toetsresultaten voor het examendossier vormen zij de rapportcijfers die bepalend zijn voor de bevordering. De informatie daarover is veelal in de studiewijzers per vak opgenomen.
3. De toetsperiodes waarin de voor het schoolexamen meetellende toetsen plaatsvinden en de stof waarop ze betrekking hebben, is in het vakspecifieke gedeelte van het PTA en de studiewijzers per vak opgenomen.
4. De kandidaten van vmbo 4 tl, havo 5 en vwo 6 dienen het PWS in het laatste examenjaar uiterlijk eind februari afgerond te hebben. De gang van zaken rond het PWS is in de handleiding-PWS opgenomen.

ARTIKEL 5 TOELATING TOT HET EINDEXAMEN

1. De leerlingen van de school worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Enkel die leerlingen die alle voor hen vastgestelde onderdelen van het schoolexamen afgelegd hebben, kunnen toegelaten worden tot het centraal eindexamen.
3. Wanneer bij een vak handelingsdelen onderdeel vormen van het PTA, dienen deze per definitie 'voldaan' te zijn. Zonder een afgesloten handelingsdeel kan er géén eindcijfer voor het schoolexamen worden vastgesteld en kan de kandidaat geen eindexamen doen.
4. De rector kan tot het eindexamen kandidaten toelaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven, met inachtneming van artikel 2 van het Eindexamenbesluit VO.

ARTIKEL 6 ONDERDELEN VAN HET SCHOOLEXAMEN

1. Het schoolexamen bestaat uit:
  - a. toetsen met open en/of gesloten vragen,
  - b. praktische opdrachten,
  - c. handelingsdelen,
  - d. het Profielwerkstuk (PWS).
2. In het vakspecifieke gedeelte van het PTA zijn regels opgenomen aangaande:
  - a. toetsen met open en/of gesloten vragen:
    - aantal toetsen
    - toetsvorm
    - inhoud per toets
    - gewicht in het schoolexamenresultaat
  - b. praktische opdrachten:
    - aantal opdrachten
    - gewicht in het schoolexamenresultaat
  - c. profielwerkstuk:
    - er wordt een aparte handleiding uitgereikt.
3. Een kandidaat wordt op de hoogte gesteld van de beoordelingscriteria.

ARTIKEL 7   EXAMENDOSSIER

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door de rector gekozen vorm.
2. De examinatoren zijn gedelegeerd verantwoordelijk voor het beheer van rapportages, schriftelijke toetsen, werkstukken en fotovideomateriaal van niet te archiveren werkstukken van leerlingen vanaf het moment dat de leerling deze ter beoordeling aanbiedt tot het moment dat deze aan de leerlingen worden geretourneerd, en de resultaten officieel zijn verwerkt. Naast het behaalde resultaat van de leerling bewaart de vakdocent van elke schoolexamentoets een exemplaar en het correctie-, scoringsmodel.
3. Het cijfer voor of resultaat van ieder onderdeel van het schoolexamen wordt zo spoedig mogelijk aan de kandidaat bekend gemaakt door de examinator.
4. De rector rapporteert na iedere toetsperiode schriftelijk de voor de onderdelen van het schoolexamen behaalde cijfers en resultaten.
5. Voor aanvang van het centraal examen maakt de rector aan de kandidaat schriftelijk en door de rector en examensecretaris ondertekend bekend voor zover van toepassing:
  - a. welke cijfers hij heeft behaald voor de schoolexamens,
  - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer vastgesteld wordt.De kandidaat tekent voor ontvangst van de in a en b, voor zover van toepassing, genoemde overzichten.

2

Uitvoering en naleving

ARTIKEL 8 TOEZICHT OP DE NALEVING

1. Belast met de uitvoering van en het toezicht op de naleving van de bepalingen van het school-examen is mw. E. Janssen, rector. Zij heeft tot taak:
  - a. de controle op de naleving van de bepalingen van het PTA door alle betrokkenen,
  - b. het opstellen van tijdschema's en roosters waardoor uitvoering gegeven kan worden aan het PTA,
  - c. de beoordeling van de wettigheid van verzuim bij een onderdeel van het schoolexamen,
  - d. in geval van onregelmatigheden een onderzoek in te stellen, waarna zij, de betrokkene(n) gehoord, een beslissing neemt.
2. Waar, in de hierna volgende bepalingen, sprake is van de rector wordt daarmee mw. E. Janssen bedoeld of haar plaatsvervanger die in voorkomende gevallen door de schoolleiding uit haar midden wordt aangewezen.
3. Van iedere afwijking van het PTA en iedere onregelmatigheid t.a.v. de uitvoering van het PTA dient terstond melding gemaakt te worden bij de rector.

ARTIKEL 9 ONREGELMATIGHEDEN

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen of deexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de rector maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen.
Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
3. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de rector van een school voor voortgezet onderwijs in beroep gaan bij de door de rector in te stellen Commissie van Beroep. Van de Commissie van Beroep mag de rector geen deel uitmaken.
5. In overeenstemming met artikel 30a van de wet wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de Commissie van Beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken.

De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het schoolexamen of deeleindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de rector en aan de inspectie.

6. Voorbeelden van onregelmatigheden zijn: zonder geldige reden niet deelnemen aan een zitting van een schoolexamentoets, het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of een handelingsdeel, fraude, gebruikmaken van niet-toegestane hulpmiddelen, waaronder telefoons, niet-toegestane communicatie.

ARTIKEL 10 AFHANDELING ONREGELMATIGHEDEN EXAMEN

1. Bij een vermoeden van enige onregelmatigheid bij een onderdeel van het schoolexamen wordt dit gemeld bij de teamleider/coördinator van de bovenbouw.
2. De teamleider/coördinator hoort de melder van de onregelmatigheid, de betreffende kandidaat en indien gewenst nog andere leerlingen en/of personeelsleden. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
3.
  - a. De teamleider/coördinator stelt vast of er in zijn ogen sprake is van een onregelmatigheid in de zin van artikel 9, lid 3 van het examenreglement.
  - b. De teamleider/coördinator deelt aan de leerling mee of er in zijn ogen, een maatregel moet worden genomen in de zin van artikel 9, lid 3 van het examenreglement.
  - c. Wat betreft het nemen van de maatregel brengt de teamleider advies uit aan de rector (conform artikel 9, lid 3).
4. De rector neemt op basis van de verslaglegging van de teamleider/coördinator en diens advies een besluit over de te nemen maatregel.
De rector deelt zijn beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt aangetekend verzonden en hierin wordt tevens gewezen op het bepaalde in artikel 9, lid 5. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.
5. Indien een kandidaat, conform artikel 9, lid 5, in beroep gaat tegen de genomen beslissing wordt het beroep binnen vijf dagen schriftelijk gericht aan de voorzitter van de Commissie van Beroep. Een afschrift van het beroepsschrift dient te worden gezonden naar de rector.
6. De termijn waarbinnen de rector en/of de Commissie van Beroep een beslissing moet nemen dient indien mogelijk zodanig aangepast te worden, dat de kandidaat kan deelnemen aan het centraal examen.
7. Een vermoeden van enige onregelmatigheid bij het Centraal Examen wordt rechtstreeks gemeld bij de betreffende rector. De rector handelt vervolgens conform bovenstaande procedure en artikel 9 van het examenreglement.

ARTIKEL 11 COMMISSIE VAN BEROEP

1. De Commissie van Beroep wordt door de rector samengesteld. De commissie van beroep bestaat tenminste uit 1 conrector (voorzitter), 1 mr-lid en 1 lid, bij voorkeur een extern iemand.

2. Het adres van de Commissie van Beroep Eindexamen is:
Commissie van Beroep Eindexamen
t.a.v. de voorzitter
p/a Postbus 6
6170 AA Stein
3. In de Commissie van Beroep kan geen persoon zitting hebben die partij is in de beroepszaak of enige familierelatie heeft met één der betrokken partijen.
4. Een bezwaarschrift dat ondertekend is door meerdere personen wordt door de Commissie van Beroep niet in behandeling genomen.
5. De Commissie van Beroep beslist bij meerderheid van stemmen. Bij het staken der stemmen beslist zij bij monde van haar voorzitter.

ARTIKEL 12   ABSENTIE EN ZIEKTE

1. Alle kandidaten zijn verplicht, alle voor hen vastgestelde onderdelen van het schoolexamen af te leggen. Aan een niet afgelegd onderdeel van het schoolexamen wordt in Somtoday géén cijfer toegekend, ten teken dat dit onderdeel nog ingehaald moet worden. Bij het niet volledig afgelegd hebben van de schoolexamens kan de kandidaat niet deelnemen aan het centraal examen.
2. Als een kandidaat zich aan enig onderdeel van het schoolexamen onttrekt of zonder geldige reden bij een onderdeel van het schoolexamen afwezig is, dan is er sprake van een onregelmatigheid en zijn de bepalingen van artikel 9 van dit reglement van toepassing.
3. Als een kandidaat door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is één of meerdere onderdelen van het schoolexamen bij te wonen of binnen de gestelde termijn te voltooien of af te sluiten, moet dit tijdig bij de teamleider/coördinator gemeld worden. De kandidaat heeft bij een geldige reden dan recht op het inhalen van het gemiste onderdeel.
4. De kandidaat waarop lid 1 van toepassing is meldt zich, zodra hij weer op school komt, bij de vakdocent om de brief "Absentie bij een schoolexamen (PTA)" af te halen. Er wordt samen met de kandidaat schriftelijk een datum afgesproken waarop de kandidaat de schooltoets inhaalt. Deze verklaring (brief) laat hij invullen en ondertekenen door één van de ouders. De kandidaat levert deze verklaring in bij de vakdocent. In deze verklaring staat vermeld: de aard van het verzuim en in geval van ziekte de aard van de ziekte en indien van toepassing de naam en het adres van de arts die is geraadpleegd. De vakdocent levert de verklaring, nadat de kandidaat de schooltoets ingehaald heeft, in bij de teamleider/coördinator.
5. Een kandidaat die niet op de gemaakte afspraak verschijnt en geen geldige reden hiervoor heeft, of in gebreke blijft van de in lid 4 genoemde ondertekende verklaring in te leveren, wordt geacht op onwettige gronden niet voldaan te hebben aan de regels van het PTA. Op deze kandidaat is derhalve artikel 9 "Onregelmatigheden", lid 1 van toepassing.
6. De teamleider/coördinator is gerechtigd een vertrouwensarts in te schakelen.
7. Een kandidaat die op grond van geldige redenen niet in staat is één of meerdere onderdelen van het schoolexamen binnen de gestelde termijn(en) af te ronden, wordt daar zo mogelijk alsnog door de teamleider/coördinator toe in de gelegenheid gesteld.
8. Een kandidaat dient ervoor te zorgen, dat hij bij elk onderdeel van het schoolexamen van elk van zijn eindexamenvakken op tijd aanwezig is. Indien een kandidaat meer dan 30 minuten te laat komt bij een toets of voor de uitvoering van een opdracht in het kader van het schoolexamen dan mag hij daarmee niet zonder meer aanvangen. De rector of zijn plaatsvervanger onderzoekt de geldigheid van de reden van het te laat komen. Bij een geldige reden is lid 7 van toepassing.

9. Elk onderdeel van het schoolexamen waaraan door de kandidaat is gewerkt in de beschikbare tijd en al dan niet voltooid is in die tijd, geldt als examenwerk en wordt als zodanig beoordeeld. Het kan door de kandidaat niet herroepen worden.
10. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt kan, na melding hiervan gemaakt te hebben bij de surveillant, onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de toezichthouder of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten. Indien de kandidaat het werk na enige tijd hervat, kan na overleg met de teamleider/coördinator of rector, de gemiste tijd aan het einde van de zitting worden ingehaald. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten behoudt het tot dan toe gemaakte werk zijn geldigheid. Uitsluitend in bijzondere gevallen kan de rector het gemaakte werk ongeldig verklaren. Een kandidaat die vóór de zitting onwel is, dient altijd contact met de teamleider/coördinator op te nemen over wel of geen deelname aan de zitting. Zonder deze melding kan achteraf een beroep op onwel zijn niet worden geaccepteerd.

3

Regeling van het schoolexamen

ARTIKEL 13 PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

1. Jaarlijks wordt er voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting (PTA) vastgesteld, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. De bepalingen van het PTA mogen niet strijdig zijn met de voorschriften die gegeven worden in het Eindexamenbesluit VO en dit reglement. In het PTA wordt in elk geval aangegeven:
  - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst,
  - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
  - c. de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden; de herkansing daaronder mede begrepen,
  - d. de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede
  - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
2. Het programma van toetsing en afsluiting wordt samen met het examenreglement door de rector voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie, verstrekt aan de kandidaten en staat vanaf 1 oktober vermeld op de website van Groenewald (www.groenewald.nl).
3. Voor zakkers, stapelaars, instromers, overstappers en leerlingen die vervroegd (versnellers) of gespreid examen doen, wordt een individueel PTA gemaakt waarvan de eindtermen per vak volledig zijn afgedekt. Het individuele PTA wordt aan de leerling uitgereikt.

ARTIKEL 14 INRICHTING SCHOOLEXAMEN

1. De rector bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen en in het geval van de digitale examens één dag voor afname van het digitale centraal examen van het betreffende vak op Groenewald.
2. Het schoolexamen in de examenvakken wordt gehouden overeenkomstig hetgeen voor elk vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven.
3. Het schoolexamen vmbo en havo kan gespreid zijn over twee schooljaren en het schoolexamen vwo kan gespreid zijn over drie schooljaren.
4. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak, bedoeld in artikel 37 van het Eindexamenbesluit VO. Bij toepassing van artikel 37, zevende lid (Eindexamenbesluit VO), wordt het schoolexamen in het vak waarop de toets betrekking heeft, afgesloten tien werkdagen voor de afname van die toets. Deze termijn geldt ook voor vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld.
5. Het bevoegd gezag kan in afwijking van artikel 4 een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
6. De resultaten van het schoolexamen worden opgenomen in het examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals vastgelegd en gedocumenteerd in een door de rector gekozen vorm.
7. Het schoolexamen wordt geheel door de vakdocenten van de school onder verantwoordelijkheid van de rector uitgevoerd volgens dit examenreglement en het bijbehorende PTA.

8. Indien een kandidaat in een vak tevens centraal examen aflegt, stelt het bevoegd gezag de kandidaat in de gelegenheid het schoolexamen in het desbetreffende vak af te sluiten voor aanvang van dat centraal examen.

ARTIKEL 15   GANG VAN ZAKEN SCHOOLEXAMENS EN CENTRALE EXAMENS

Regels omtrent het centraal examen (* geldt ook bij schoolexamentoetsen).

1. Geheimhouding opgaven

De rector zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.

2. Toezicht, *

De rector van de school draagt er zorg voor dat er in elk lokaal waar het werk gemaakt wordt voldoende toezichthouders aanwezig zijn.

3. Proces-verbaal

Zij die bij het centraal examen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op.

4. Tijdige aanwezigheid kandidaat

Gelet op mogelijke mededelingen voorafgaand aan het examen, dienen de kandidaten minstens 10 minuten voor de zitting in de examenruimte aanwezig te zijn. Indien een kandidaat later dan een half uur na de aanvang van het examen binnenkomt, kan hij niet meer aan het betreffende examen deelnemen. Indien een kandidaat te laat, doch binnen een half uur na aanvang van het examen binnenkomt, mag hij nog wel deelnemen. Te laat komen betekent echter, dat men minder tijd heeft voor het maken van de examenopgaven en dat men medekandidaten stoort. De kandidaat draagt zelf de volle verantwoordelijkheid voor de gevolgen van de gemiste mededelingen.

5. Openen opgaven

Nadat bij de aanvang van het examen een van de toezichthouders de zich op de enveloppe bevindende gegevens voorgelezen heeft en een kandidaat de gegevens gecontroleerd heeft, opent de toezichthouder in tegenwoordigheid van de kandidaten de gesealde examenpakketten. Onmiddellijk nadat de pakketten geopend zijn, worden de opgaven en de eventueel bijgesloten bijlagen rondgedeeld.

6. Mededelingen omtrent opgaven

Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard dan ook, aangaande de opgaven, gedaan.

7. Fouten in opgaven

Indien tijdens een examenzitting een fout in een opgave ontdekt wordt, worden daarover geen mededelingen gedaan. Bij de normering van het werk zal met een eventuele fout, zo nodig, rekening worden gehouden. In ieder geval zullen de kandidaten hiervan geen enkel nadeel ondervinden. Soms worden drukfouten aan het begin van het examen op last van de inspectie bekendgemaakt (zogenaamd "Erratum").

8. Naar buiten brengen opgaven

Alleen na het einde van de betreffende examenzitting mogen de opgaven buiten het examenlokaal worden gebracht.

9. Gebruik papier, *

Het examen wordt gemaakt op officieel examenpapier. De kandidaat schrijft direct in de daarvoor bestemde ruimte zijn naam, het vak, de datum en zet de naam van de docent op elk examenpapier!

Wanneer de kandidaat tijdens het examen schrijfgerei of papier nodig heeft of iets anders wenst, mag hij niets anders doen dan door vinger opsteken de aandacht trekken van een der surveillanten. Hij wacht dan met zijn wens kenbaar te maken, totdat deze bij hem is.

10. Schrijfgerei e.d.*

De kandidaat zorgt zelf voor goed functionerend schrijfgerei plus eventueel liniaal, passer, geodriehoek en (grafisch) rekenapparaat. Het zelf meegebrachte grafische rekenapparaat wordt vooraf aan het examen gereset.

Het schrijven met potlood en het gebruik van gum is, anders dan bij het maken van tekeningen en grafieken, niet toegestaan. Het gebruik van correctievloeistof/lint is niet toegestaan.

11. Toegestane hulpmiddelen, *

School zorgt dat de toegestane hulpmiddelen, vermeld in "regeling toegestane hulpmiddelen van het CvTE voor de centrale examens", in het lokaal aanwezig zijn; atlas, tabellenboekjes, woordenboeken, etc.

12. Gemengde examens *

"Gemengde" examens bestaan uit open en meerkeuzevragen. De antwoorden van open en gesloten vragen (meerkeuzevragen) worden op hetzelfde papier opgeschreven. Bij gesloten vragen (meerkeuzevragen) schrijft de kandidaat het nummer van de vraag op, gevolgd door de HOOFDLETTER (A, B, C, D, E of F) die bij het gekozen antwoord hoort. Laat steeds 1 regel open tussen elke vraag!

13. Toiletbezoek tijdens examen *

Gedurende het examen is het de kandidaat in principe niet toegestaan het lokaal te verlaten.

14. Tassen, jassen etc. *

Tassen/jassen / mobiele telefoons / smartwatches en overige elektronische apparatuur mogen niet meegenomen worden naar het examenlokaal.

15. Water

Tijdens elke zitting krijgen de kandidaten een flesje water.

16. Verlaten examenlokaal *

De kandidaten mogen het eindexamenlokaal niet verlaten voor de officiële sluitingstijd van het centraal examen.

17. Inleveren examen *

Op het einde van de examenzitging overhandigt de kandidaat het gemaakte werk zelf aan de toezichthouder. De kandidaat controleert eerst of hij alle vraagstukken heeft gemaakt, of hij al het gemaakte werk heeft verzameld en of hij op elk examenpapier heeft vermeld: zijn naam en de naam van zijn docent.

ARTIKEL 16 CIJFERGEVING EN BEOORDELING SCHOOLEXAMEN

1. De examiner drukt zijn eindoordeel over de kennis, het inzicht en de vaardigheid van een kandidaat uit in een eindcijfer voor het schoolexamen. Daarbij gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 met de tussenliggende cijfers met één decimaal.
2. Het eindcijfer voor de vakken die worden afgesloten met een schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10. Afronden vindt eerst plaats op 1 decimaal, vervolgens op gehelen.
3. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de onder lid 2 genoemde eindcijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
4. Het vak lichamelijke opvoeding (lo) uit het gemeenschappelijke deel van elke schoolsoort, het profielwerkstuk (vmbo-tl) en de vakken KCKV (Kunstvakken inclusief CKV) en LOB (Loopbaanoriëntatie en Begeleiding) binnen vmbo, worden beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze

beoordeling dient uit te gaan van de mogelijkheden van de kandidaat en geschiedt op grond van het genoegzaam af sluiten van deze deelvakken zoals blijkt uit het examendossier.

5. Het combinatiecijfer is een rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers voor:
  - vmbo bb en kb: de vier verplichte beroepsgerichte keuzevakken;
  - havo en atheneum: de vakken maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk;
  - gymnasium: de vakken maatschappijleer en het profielwerkstuk.
6. Voor aanvang van het centraal examen maakt de rector aan de kandidaat schriftelijk en door de rector en examensecretaris ondertekend bekend voor zover van toepassing:
  - a. welke cijfers hij heeft behaald voor de schoolexamens,
  - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer vastgesteld wordt.De kandidaat tekent voor ontvangst van de in a en b, voor zover van toepassing, genoemde overzichten.

ARTIKEL 17 BEREKENING EINDCIJFER SCHOOLEXAMEN

1. Voor het vaststellen van het eindcijfer schoolexamen is het gewicht van de beoordeling van de afzonderlijke onderdelen aangegeven in het PTA per vak.
2. Het eindcijfer schoolexamen is het gewogen rekenkundige gemiddelde van de cijfers behaald voor de verschillende onderdelen conform artikel 15 lid 1 en lid 2.

ARTIKEL 18 REGELING PRAKTISCHE OPDRACHTEN

1. De vakdocent zet in de elektronische leeromgeving (ELO) een studiewijzer met een omschrijving en het doel van de opdracht.
2. Daarnaast staan in de ELO de criteria van beoordeling en de inleverdatum vermeld, zo niet dan krijgt de leerling de criteria van beoordeling en de inleverdatum op papier aangereikt.
3. Beoordelingscriteria kunnen betrekking hebben op de inhoud, maar ook op de vorm (aantal pagina's, inhoudsopgave, etc.).
4. Ten aanzien van de inleverdatum geldt dat ook de consequenties bij te laat inleveren vermeld staan.
5. De leerling is verantwoordelijk voor het tijdig inleveren van een praktische opdracht.
6. Bij het missen van een inlevermoment door overmacht, bijvoorbeeld ziekte, wordt in overleg met de docent een nieuw inlevermoment afgesproken en in de Somtoday-agenda genoteerd. De docent noteert in het cijferoverzicht géén cijfer, ten teken dat dit nog ingehaald moet worden.
7. Indien voor het te laat inleveren punt(en) aftrek wordt toegepast, kan er niet lager dan het cijfer 2,0 worden toegekend.
8. Het niet inleveren van een opdracht valt onder de regeling onregelmatigheden, artikel 9 van het examenreglement.

ARTIKEL 19 PROFIELWERKSTUK

vmbo tl: Profielwerkstuk en 'loopbaanoriëntatie en begeleiding'

Het schoolexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, genoemd in artikel 10 van de wet, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) is een apart onderdeel in het curriculum en is als zodanig ook opgenomen in het PTA.

havo / vwo: Profielwerkstuk en 'oriëntatie op studie en beroep'

Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn voor het betreffende profiel. Het profielwerkstuk heeft betrekking op ten minste één vak dat bij de uitslagbepaling is betrokken. Het onderdeel 'oriëntatie op studie en beroep' komt voor binnen elk vak.

ARTIKEL 20 REKENTOETS

Leerlingen die geen eindexamen doen in het vak wiskunde krijgen een apart schoolexamen rekenen. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

ARTIKEL 21 HOUDBAARHEID VAN DE REEDS AFGELEGDE SCHOOLEXAMENS

1. Maatschappijleer:

- Wanneer een leerling overstapt van H5 naar V5, heeft de leerling vrijstelling voor het vak;
- Wanneer een leerling overstapt van V4 naar H5 krijgt de leerling een vervangende opdracht die het hele curriculum bevat.
- Wanneer een leerling doubleert in B4, K4, T4, H4, of V5 en de leerling heeft voor het vak als eindcijfer een 7 of hoger behaald, dan blijft dit resultaat staan. Beneden een 7 vervalt het behaalde resultaat en doet de leerling alles opnieuw.

2. Keuzevakken KB3, KB4:

- Wanneer een leerling in KB3 doubleert vervallen de eerder behaalde resultaten en doet de leerling alles opnieuw;
- Wanneer een leerling in KB4 zakt vervallen de voor het vierde leerjaar behaalde resultaten en doet de leerling alles opnieuw.

3. CKV: (Dit vak sluit pas af in H5 en V6)

- Wanneer een leerling doubleert in H4, V4 of V5 vervallen de eerder behaalde resultaten en doet de leerling alles opnieuw;
- Voor de gezakte leerlingen van H5 en V6 blijven de resultaten voor het vak, wanneer het eindcijfer 7 of hoger is, staan. Beneden een 7 vervallen de eerder behaalde resultaten van H5 en V6 en doet de leerling alles opnieuw;
- Een leerling die overstapt van V5 naar H5 volgt het volledige programma van H5;
- Een leerling die overstapt van H5 naar V5, heeft vrijstelling voor het vak CKV.

4. KCKV (Dit vak sluit af in B3, K3 en T3)

- Wanneer een leerling doubleert in B3, K3 of T3 vervallen de eerder behaalde resultaten en doet de leerling alles opnieuw.

5. Lichamelijk Opvoeding

- Wanneer een leerling doubleert in het vooreindexamenjaar vervallen de eerder behaalde resultaten en doet de leerling alles opnieuw.

6. WisD

- Wanneer een leerling doubleert of zakt, vervallen de eerder behaalde resultaten en doet de leerling alles opnieuw.

7. Profielwerkstuk havo, vwo

- Wanneer een leerling voor het PWS als eindcijfer een 7 of hoger heeft behaald, mag dit resultaat blijven staan. Beneden een 7 vervalt het behaalde resultaat en doet de leerling alles opnieuw.

Bij het laten staan van eerder behaalde resultaten, betekent dit dat de leerling in de vrijgekomen tijd op school aan een/meerdere ander(e) vakken werkt.

Voor alle andere vakken geldt dat een leerling die doubleert of gezakt is, alle eerder behaalde resultaten vervallen en alle onderdelen opnieuw doet.

4 Herkansing, herexamen en bevordering

ARTIKEL 22 HERKANSING EN HEREXAMEN VAN HET SCHOOLEXAMEN

1. De directie kan voor het schoolexamen een regeling voor herkansing en herexamen vaststellen. Voor de bedoelde regeling wordt verwezen naar artikel 23 en 24 van het algemeen gedeelte van het PTA.
2. In de regeling wordt in elk geval vastgelegd of en zo ja in welke gevallen een herkansing of een herexamen mogelijk is.
3. Het hoogste cijfer of de beste beoordeling, behaald door de kandidaat, geldt als definitief cijfer of beoordeling voor het betreffende vak of onderdeel van een vak, indien de kandidaat gebruik heeft gemaakt van een herkansing of een herexamen.

ARTIKEL 23 HERKANSING SCHOOLEXAMEN

1. Vmbo BB en KB:

- De kandidaat mag na elke SE-week (herfst, carnaval, Pasen) één van de dan gemaakte SE-toetsen (Nederlands, Engels, biologie, wiskunde/maatschappijkunde) herkansen;
- De kandidaat mag maximaal 2 maal eenzelfde vak herkansen;
- Enkel de toetsen van de SE-week zijn herkansbaar;
- Een SE-toets kan ook een mondelinge toets, een kijk-luistertoets of een praktische toets zijn. Een mondelinge toets en een praktische toets/opdracht is **niet** herkansbaar;
- De herkansing vindt plaats enkele weken na de SE-week;
- Het cijfer van de herkansing vervangt, indien het resultaat hoger is, de toets van de SE-week;
- De herkansingsregeling geldt alleen voor het eindexamenjaar en voor de toetsen die gemaakt worden in de SE-week;
- Vakken die afsluiten met alleen een schoolexamen, zijnde maatschappijleer en de keuzevakken van vmbo-bb en vmbo-kb, doen niet mee in de herkansingsregeling. Voor deze vakken is een herexamenregeling, zie artikel 22;
- De vakken KCKV, LO en LOB moeten worden afgesloten met 'voldoende' of 'goed'.

2. Vmbo TL, Havo, Vwo

- De kandidaat mag na elke SE-week één van de dan gemaakte SE-toetsen herkansen;
- De kandidaat mag maximaal 2 maal eenzelfde vak herkansen;
- Enkel de toetsen van de SE-week zijn herkansbaar;
- Een SE-toets kan ook een mondelinge toets, een kijk-luistertoets of een praktische toets zijn. Een mondelinge toets en een praktische toets/opdracht zijn **niet** herkansbaar;
- De herkansing vindt plaats enkele weken na de SE-week;
- Het cijfer van de herkansing vervangt, indien het resultaat hoger is, de toets van de SE-week.
- De herkansingsregeling geldt alleen voor het eindexamenjaar en voor de toetsen die gemaakt worden in de SE-week;

Vmbo TL:

- Het vak maatschappijleer, dat afsluit met alleen een schoolexamen, doet niet mee in de herkansingsregeling. Voor dit vak is een herexamenregeling, zie artikel 22;
- De vakken KCKV, LO, LOB en het profielwerkstuk worden afgesloten met 'voldoende' of 'goed'.

Havo, Vwo

- Vakken die afsluiten met alleen een schoolexamen (CKV, maatschappijleer, wiskunde D en LO), doen niet mee in de herkansingsregeling. Voor deze vakken is een herexamenregeling, zie artikel 24;
  - Het vak LO moet worden afgesloten met 'voldoende' of 'goed'.
3. De leerlingen leveren telkens voor een afgesproken datum hun keuze voor de herkansingsmogelijkheid digitaal in.

ARTIKEL 24 HEREXAMEN SCHOOLEXAMEN

1. Vmbo:

- Voor het vak maatschappijleer, vmbo-bb, vmbo-kb en vmbo-tl en de keuzevakken van vmbo-bb en vmbo-kb, die afsluiten met alleen een schoolexamen, geldt voor elk afzonderlijk vak één mogelijkheid tot herexamen.
- Voor de keuzevakken staat in het PTA aangegeven welke onderdelen behoren bij het herexamen.
- Het herexamen heeft altijd betrekking op de hele stof voor het vak en vervangt het eindcijfer van het vak.
- Het moment van herexamen wordt bepaald door de directie.
- Indien het eindresultaat van het herexamen beter is dan het gemiddelde eindcijfer van de PTA-toetsen, dan vervangt dit cijfer het PTA-gemiddelde.

2. Havo/vwo:

- Voor de vakken CKV, maatschappijleer en wiskunde D, die afsluiten met alleen een schoolexamen, geldt voor elk afzonderlijk vak één mogelijkheid tot herexamen.
- Het herexamen heeft altijd betrekking op de hele stof voor het vak.
- Het moment van herexamen wordt bepaald door de directie.
- Indien het eindresultaat van het herexamen beter is dan het gemiddelde eindcijfer van de PTA-toetsen, dan vervangt dit cijfer het PTA-gemiddelde.

ARTIKEL 25 EXAMENCOMMISSIE

Sinds 1 augustus 2021 heeft, zoals bepaald in het gewijzigde Eindexamenbesluit VO, elke school voor voortgezet onderwijs een examencommissie. De opdracht van de examencommissie is, om via de p-d-c-a-cyclus, het borgen van de kwaliteit van schoolexaminering. In het Eindexamenbesluit VO artikel 35d en 35e staan de inrichting, de taken en bevoegdheden van de examencommissie beschreven.

1. De inrichting van de examencommissie

- Het bevoegd gezag stelt de examencommissie in en benoemt de leden nadat de overige leden van de examencommissie zijn gehoord.
- De examencommissie heeft een oneven aantal leden.
- De examencommissie heeft ten minste drie leden.
- De samenstelling van de examencommissie dient zo te zijn dat de leden van de examencommissie gezamenlijk deskundig zijn op het gebied van:
  - de desbetreffende schoolsoort(en);
  - de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs;
  - de kwaliteit van examinering.

- Het bevoegd gezag draagt zorg voor het onafhankelijk functioneren van de examencommissie.
- De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
  - leden van het bevoegd gezag;
  - de directeur van de school;
  - leden van de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad;
  - leerlingen van de school en hun wettelijk vertegenwoordigers.

2. Taken en bevoegdheden

De taak van deze commissie bestaat uit het borgen van de kwaliteit van het schoolexamen, waarbij er gekeken wordt of de schoolexamentoetsen voldoen aan de inhoudelijke eisen vanuit de regelgeving (schoolprogramma's) en aan de gangbare opvattingen wat betreft niveau-eisen van een toets en toetskwaliteit.

Hieronder zijn de taken en bevoegdheden opgesomd.

➤ **Kwaliteitsborging schoolexaminering**

- Het opstellen van een voorstel voor een examenreglement;
- Het (jaarlijks) opstellen van een voorstel voor het PTA;
- Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen;
- Het borgen van het afsluitend karakter;
- Het borgen van de kwaliteit van het schoolexamen

➤ **Evaluatie en advies**

Jaarlijks evalueert de examencommissie de kwaliteit van de schoolexaminering. Deze evaluatie bestaat uit:

- Een jaarlijks opgesteld verslag van haar werkzaamheden. Dit verslag is bedoeld om zo transparant mogelijk verslag te doen over de uitvoering van de taken en bevoegdheden.
- Een jaarlijkse evaluatie van de kwaliteit van de schoolexaminering. De examencommissie kijkt daarbij naar het geheel van de kwaliteit van schoolexaminering binnen de school.
- Een opgesteld advies aan het bevoegd gezag en de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen. De examencommissie adviseert aan de hand van de evaluatie ieder jaar vanuit een onafhankelijke positie het bevoegd gezag.

3. Werkwijze van de examencommissie

De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze. De examencommissie legt de interne werkwijze vast in de vorm van een compact reglement. De werkwijze betreft ook de manier waarop de examencommissie invulling aan de opdrachten geeft. De doelen van de examencommissie voor het komende schooljaar worden vastgelegd in een jaarplan en daarnaast wordt beschreven op welke manier de examencommissie de kwaliteit van schoolexaminering gaat evalueren.

De examencommissie is verplicht de regels over haar werkwijze te verstrekken aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van een school voor voortgezet onderwijs. De examencommissie kan dit ook opnemen als een van de regels over de werkwijze.

4. De examencommissie bestaat uit:

- conrector (voorzitter)
- 2 teamleiders
- 2 examensecretarissen
- 2 PTA-coördinatoren

ARTIKEL 26 BEVORDERING

1. Voor de bevordering van vmbo 3 naar vmbo 4, van havo 4 naar havo 5 en voor de bevordering van vwo 4 naar vwo 5 en van vwo 5 naar vwo 6 zijn bevorderingsnormen opgesteld. Deze bevorderingsnormen staan vermeld in de schoolgids.
2. De school kent geen voorwaardelijke bevordering in de genoemde overgangen in lid 1.
3. Een kandidaat die niet bevorderd wordt en doubleert, volgt het volledige programma voor het leerjaar dat hij overdoet, met in achtneming artikel 21 “Houdbaarheid van de reeds afgelegde schoolexamens”.

5 Overige bepalingen

ARTIKEL 27 VOORAF KIEZEN GYMNASIUM OF ATHENEUM

Als je op het gymnasium vreest te gaan zakken op de klassieke taal, dan is het in sommige situaties mogelijk alsnog te switchen naar het atheneum. Dit kan alleen als de school deze mogelijkheid biedt, als je ook nog examen doet in een andere moderne vreemde taal, zijnde niet Engels en een extra vak volgt. Als je de overstap naar atheneum maakt, dien je het vak CKV in te halen. De keuze om over te stappen kan uiterlijk gemaakt worden bij het inleveren van de schoolexamencijfers, voordat de centraal examenperiode begint. De school kiest met jou definitief voor welk examen je opgaat: gymnasium of atheneum. Kies je op dat moment voor gymnasium en slaag je niet voor gymnasium, dan kan je na vaststelling van de uitslag niet alsnog een diploma krijgen waarop atheneum staat vermeld.

ARTIKEL 28 AFWIJKING WIJZE VAN EXAMINEREN

1. Leerlingen die van havo doorstromen naar vwo zijn vrijgesteld van de volgende vakken: CKV en maatschappijleer.
2. De rector kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
3. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder lid 3a. genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
4. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal van de kandidaat afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en letterkunde;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
5. De in het vierde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.
6. De school kan leerlingen op grond van lichamelijke gesteldheid ontheffing verlenen voor het vak LO. Een beslissing hieromtrent kan alleen genomen worden door het bevoegd gezag.

7. De school verleent op andere gronden geen ontheffing. Het bevoegd gezag kan hier, binnen de wettelijke kaders, van afwijken.

ARTIKEL 29   MAATWERK

1. Wanneer een leerling gebruikmaakt van de mogelijkheid van het volgen en afsluiten van een vak op een hoger niveau en hij maakt gebruik van de terugvaloptie bij het examen in een vak, is het uitgangspunt dat het schoolexamencijfer blijft staan. Wanneer blijkt dat er een grote discrepantie is tussen het schoolexamenprogramma op het hogere niveau en het geëigende niveau, zal de school, na toestemming van de inspectie, op het eigen niveau een schoolexamencijfer genereren door de diverse onderdelen opnieuw te beoordelen volgens het PTA op het eigen niveau. Dit zal bij voorkeur plaatsvinden, voordat het centrale examen in het eerste tijdvak start.
2. Voor “overstappers” wordt een apart PTA opgesteld, zodat zij alsnog kunnen voldoen aan de exameneisen die de school heeft gesteld in het PTA dat behoort bij de ontvangende schoolsoort. De ontvangende schoolsoort zal, indien noodzakelijk, op het eigen niveau een schoolexamencijfer genereren door de betreffende onderdelen opnieuw te beoordelen volgens het PTA van het eigen niveau.